

Jákup Olsen, formaður í Føroya Felag Móti Krabbameini:

Børn tørv á hjálp í sorgini

Hvørt ár missa nógv føroysk børn mammu ella pápa av sjúku, vanlukku ella hjúnaskilnað.

– Verður barnið ikki hjálpt í sorgini kunnu avleiðingarnar vera, at tað steðgar upp, tí øll orkan verður brúkt upp á sorgina, og tí kann tað koma út í stórar trupulleikar, sigur Jákup Olsen

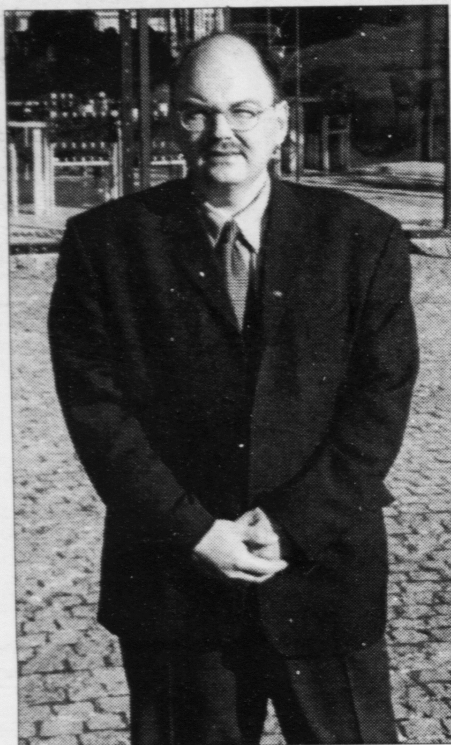
TURID KJØLBRO

Um vikuskiftið skipaði Føroya Felag Móti Krabbameini fyri ráðstevnu í Norðurlandahúsinum um krabbamein í Føroyum og um børn og sorg. Føroyski læknin, Jan Dalberg, helt fyrilestur um krabbamein, sjúkueykenni, sjúkuavgerð, viðgerð og hjárin. Avisar krabbameinssjúkur í Føroyum vórðu umrøddar.

Hvørt ár missa nógv føroysk børn fadír ella móður av sjúku, vanlukku ella hjúnaskilnað. Hvussu kunnu hesi børnini hjálpast, skulu tey vaksnu tosa við børnini um deyðan og um tað at syrgja, sum ein nátturligan part av lívinum. Per Bøge og Jes Dige, sum starvast hjá Kræftens Bekæmpelse í Danmark sum ávikavist pedagogiskur konsulentur og ráðgevi hjá børnum í kreppu og sorg, hildu fyrilestur um hesi viðurskifti. Í gjár, í dag og í morgin halda hesir somu skeið fyri lærarum og heilsusjúkrasystrum á Landsmiðstöðini um sama evni. Og hósdagin verður skeiðið endurtikið fyri pedagogum.

Í farnu viku vórðu fundir hildnir aðra staðni í Føroyum, eitt nú í Klaksvík og í Suðuroy undir heitinum »Krabbamein í Føroyum« og »Børn og sorg«.

– Tá ið vit tosa um børn og sorg verður hugsað um

Jákup Olsen, formaður í Føroya Felag Móti Krabbameini.
Mynd: Jonhard Hammer

tey børn, sum hava mist eitt ella kanska bæði foreldrin. Á skeiðnum verður eisini

nomið við tey børnini, sum uppliva eina sorg í sambandi við, at foreldrin fara

frá hvørjum øðrum. Grundin til, at hesi verða tvinnad saman er, at børn syrgja eisini, tá ið foreldrin verða skild. Granskarar hava vist á, at børn hava eina vón um, at foreldrin koma saman aftur, sigur Jákup Olsen.

Í skúlan

Endamálið hjá Føroya Felag Móti Krabbameini at skipa fyri ráðstevnunum er, at fyribrigðið »børn og sorg« kemur inn um skúlagátt. Skeið verður hildið fyri teimum, sum onkusvegna hava við børn at gera.

– Vaksin skulu hava nøkur amboð og verða varhug við, at hesi viðurskiftini eru í okkara samfelag í dag, og at fleiri børn syrgja. Spurningurin er so, hvussu hesi skulu hjálpast viðari. Skeið-haldararnir hava undirvísingartilfar, sum skúlarnir kunnu brúka, nøkur amboð sum heilsusjúkrasystrarnar kunnu gera nýtslu av, og onnur sum eg og tú kunnu fyrihalda okkum til, tí hetta rakar okkum øll. Í dag er eingin samskipan, sum tekur sær av hesum partinum, men sjálvandi veit man, at fleiri royndir bæði innan skúlan, í familjuni og í nærumhvørvinum at taka sær av børnum í sorg, sigur Jákup Olsen.

– Skúlin eigur at vera greiður yvir, at tað eru børn sum hava eina sorg. Tey skulu ikki yvirsiggjast, og sum lærari eigur tú at tosa

við tey og hjálpa teimum at koma viðari í lívinum, soleiðis at tey ikki sjálv sita eftir við sorgini og eingin er har, sum kann hjálpa teimum. Men ein partur kann ikki gera alt, øll mugu vera við. Hinvegin skerst ikki burtur, at lærarar og pedagogar eru um børnini stóran part av degnum og tí eiga teir at vera við, men man má ansa eftir, at ábyrgdin ikki verður tikin frá foreldrunum.

– Verður barnið ikki hjálpt í sorgini kunnu avleiðingarnar vera, at tað kann ikki fylgja við í skúlanum ella tað virkar ikki sum tað cigur, tí øll orkan verður brúkt uppá sorgina. Verður barnið ikki vegleitt kann tað koma út í stórar trupulleikar, sigur Jákup Olsen.

Skeiðini, sum verða hildin í hesum døgum, eru í samstarvi við Landsmiðstöðina fyri undirvísingarmóð.

Sanna Dahl heiðrað

Sanna Dahl Niclasen hevur sum lækni lagt lunnar undir virksemd hjá føroyska krabbameinsfelagnum

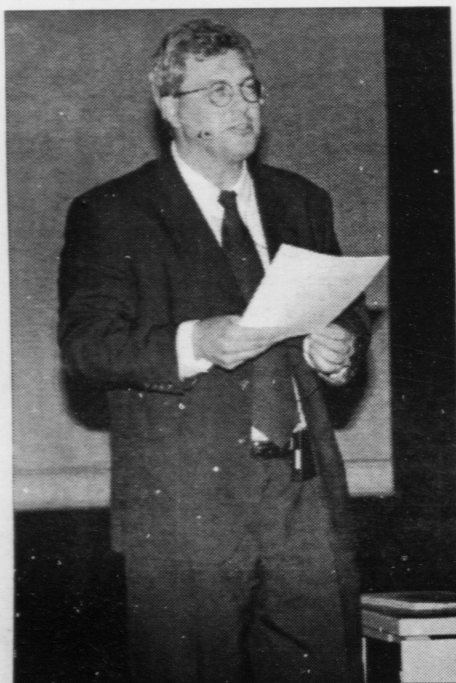
TURID KJØLBRO

Leygardagin heiðraði Føroya Felag móti Krabbameini Sonnu Dahl Niclasen, fyrrverandi yvirlækna, á ráðstevnunum, sum felagið skipaði fyri í Norðurlandahúsinum um krabbamein, børn og sorg. Sanna Dahl Niclasen hevur sum lækni lagt lunnar undir virksemd hjá føroyska krabbameinsfelagnum, hon var við til at stovna felagið í 1979, og í sínum virki sum lækni fór hon undir skrásetingararbeiðið av krabbameinstilburðum í Føroyum, saman við Mogens Egholm, lækna.

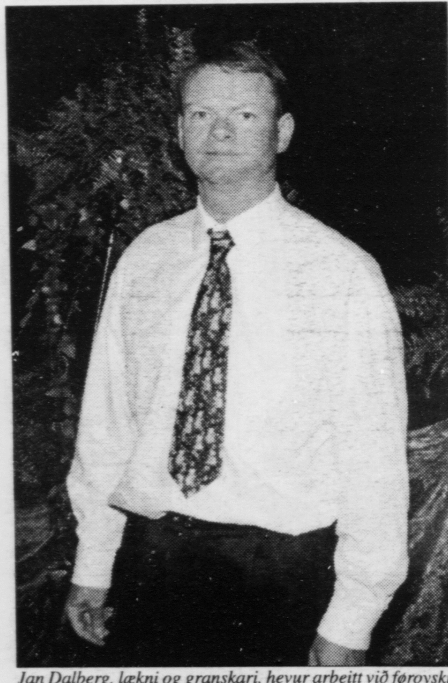
– Í dag hava vit eina

skráseting av krabbameini, har til ber at siga, hvussu nógv eru rakt av hesi sjúkuni og sum aftur ger, at tað ber til at granska innan hetta økið í Føroyum. Sanna hevur lagt lunnar undir hetta arbeiðið og undir virksemd hjá felagnum yvirhøvið, segði Jákup Olsen, formaður í Føroya Felag Móti Krabbameini, í Norðurlandahúsinum.

Sanna Dahl fekk ein vakran lut úr føroyskum gróti, sum Árni Ziska hevur gjørt. Búmerkið hjá Føroya Felag Móti Krabbameini er graverað inn í við eini heilsan frá felagnum.

Annar av donsku fyrilestrarhaldarunum á ráðstevnunum í Norðurlandahúsinum
Mynd: Jonhard Hammer

Jan Dalberg, lækni og granskarar, hevur arbeitt við føroysku skrásetingini av krabbameinstilburðum og er komin til nakrar niðurstøður
Mynd: Jonhard Hammer